

Посольство
Великої Британії
в Україні

Центр політико-правових
реформ

БРИФ АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСЛУГИ ТА ЇХ ЦИФРОВІЗАЦІЯ «Україна після перемоги» Бачення України 2030

**Київ
2023**

Видання цього брифу стало можливим завдяки фінансовій підтримці Уряду Великої Британії в рамках проекту «Україна після перемоги: підготовка і комунікація реформ для реалізації “Бачення України — 2030”», який виконує Центр політико-правових реформ. Погляди, висловлені в цій публікації, належать авторам і можуть не збігатися з офіційною позицією Уряду Великої Британії.

ЗМІСТ

1. Найважливіші події державної політики у сфері, принаймні після Революції Гідності та підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.....	3
2. Ключові проблеми та виклики станом на початок 2022 року.....	7
3. Плани та дії влади у цій сфері на початок 2022 року (документи політики, виконання яких тривало).....	9
4. Вплив війни та воєнного стану на цю сферу державної політики.....	9
5. Вимоги та стандарти ЄС щодо даної сфери, а також інших міжнародних документів, обов'язкових для України, у тому числі враховуючи статус кандидата на членство в ЄС.	12
6. Актуальні плани влади станом на осінь 2022 року, включаючи План відновлення України.....	12

1. Найважливіші події державної політики у сфері, принаймні після Революції Гідності та підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

Після Революції Гідності та підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС одним із найважливіших і найактуальніших напрямків реформ стала державна політика з децентралізації. Ця політика стосувалася як адміністративно-територіального устрою країни, так і **делегування повноважень** від держави (органів виконавчої влади) до органів місцевого самоврядування (ОМС). Торкнулася вона і сфери адміністративних послуг. Так, після прийняття у 2015 році відповідних законів ціла низка адміністративних послуг була делегована від центральних органів виконавчої влади (ЦОВВ) до ОМС. Зокрема, це були послуги з державної реєстрації місця проживання, нерухомості та бізнесу, окремі земельні питання. Таким чином ці послуги стало значно простіше і швидше інтегрувати до центрів надання адміністративних послуг (ЦНАП), покращувати територіальну доступність цих послуг для споживачів. Але відтоді процес децентралізації адміністративних послуг загальмувався на понад п'ять років. Навіть попри те, що він був передбачений урядовим документом - Стратегією реформування державного управління України на період до 2021 року.

Після зміни влади у 2019 році, пріоритетом державної політики у сфері надання адміністративних послуг стала **цифровізація** послуг, тобто їх максимальне переведення до надання в електронній (цифровій) формі. Політиці децентралізації у сфері адміністративних послуг приділялася значно менша увага. Хіба що, завдяки зусиллям громадськості та небайдужим народним депутатам України, навесні 2021 року Верховна Рада України прийняла закон щодо децентралізації окремих послуг з державної реєстрації актів цивільного стану (ДРАЦС). Відповідно, такі послуги (три ключові: реєстрація народження, шлюбу, смерті) мали б поступово делегуватися від Мін'юсту до всіх ОМС, включаючи колишні міста обласного значення. Однак на практиці імплементація цього Закону відбулася вкрай повільно. Лише кілька міст зробили кроки до отримання відповідних повноважень. З боку Мін'юсту був швидше спротив, аніж підтримка.

Мережа ЦНАП, після Революції Гідності, тільки розширювалася, насамперед завдяки вмотивованості ОМС, підтримці донорів та держави. ЦНАП стали особливо важливими у контексті утворення ОТГ, для забезпечення територіальної доступності до послуг. З листопада 2020 р. було ухвалено Закон № 943 щодо мережі ЦНАП. Ним було передбачене обов'язкове поетапне створення ЦНАП в усіх громадах (за три роки). Також Закон надав більше гнучкості ОМС в організації роботи ЦНАП. Станом на лютий 2022 року (до початку широкомасштабної війни, коли низка ЦНАП могли зазнати руйнувань внаслідок воєнних дій або закритися через складні безпекові умови)

в Україні функціонувало 1027 ЦНАП, а також 1712 віддалених робочих місця, 124 територіальні підрозділи та 28 мобільних ЦНАП.

У 2021 р. Мінцифри оголосило про плани запустити ЦНАП нової формації – **Центри Дія**. Хоча по-суті йдеться про ребрендинг ЦНАП, аніж про щось принципово нове. Також Мінцифри звітує про успішну трансформацію ЦНАП райдержадміністрацій в ЦНАП ОМС, попри те, що 2/3 ЦНАП РДА не мали навіть адекватних приміщень.

У липні 2021 р. у «турборежимі» було ухвалено Закон «Про особливості надання публічних (електронних публічних) послуг». Цим Законом, зокрема, передбачено врегулювання окремих питань надання публічних послуг в е-формі, визначено нові терміни в частині цифровізації публічних послуг. Метою Закону було визначено формування єдиного підходу до надання е-послуг. Такий крок мав стати стимулом також для органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування для розширення системи е-послуг у своїх сферах. Передбачені ним підзаконні нормативно-правові акти були ухвалені у грудні 2022-січні 2023 року (зокрема, постанови КМУ від 23 грудня 2022 р. № 1191 та від 13 січня 2023 р. № 111). Це і План заходів на 2023 рік щодо переведення публічних послуг в електронну форму, перелік електронних публічних послуг, що надаються в автоматичному режимі та інші. Також, Урядом додатково затверджено Порядок надання електронних публічних послуг в автоматичному режимі.

Досі законодавчо належно **не врегульовано сферу оплати за адмінпослуги**. Так, в Україні ця сфера відносин регулюється численними законами та підзаконними актами. Деякі акти Уряду передбачають окремі «платні послуги», тобто йдеться про подрібнення повноцінної послуги на окремі платежі, щоб встановити додаткові збори за кожен з них. Розмір плати за деякі послуги – не змінювався ще з 90-х років (як-от, Декрет КМУ про держмити). Як наслідок, від цього суттєво страждають місцеві громади, адже саме вони недоотримують кошти в місцевий бюджет через те, що за адмінпослуги встановлені або мізерні збори, або вони взагалі є безоплатними. Восени 2020 року група народних депутатів зареєструвала законопроект № 4380 «Про адміністративний збір», що пропонує встановити єдині, чіткі та справедливі критерії для визначення розмірів плати за адмінпослуги, а також містить перелік найпопулярніших (базових) з них, разом із прозорими розмірами зборів. Однак законопроект було заблоковано Мінцифрою, яке відстоювало підхід, що адмінзбори має встановлювати КМУ, і просувало цю ідею у законопроекті № 3515, який у червні 2021 року прийнято у першому читанні (і який загалом стосується інших проблем). Згодом це ж міністерство пропонувало встановлювати розміри адмінзборів у щорічному законі про держбюджет.

Мінцифри не підтримало також і впровадження реальної **декларативної моделі реєстрації місця проживання**. Хоча влада використовує термінологію

«декларування» у новому законі, ухваленому у жовтні 2021 року, але фактично обмежується лише цифровізацією цієї сфери (Закон № 1871-IX). Відтак, для того, щоб зареєструвати своє місце проживання громадяни досі мають підтверджувати своє право на проживання у житлі документально або показувати згоду власника житла на проживання у ньому. Хоча, за декларативним принципом, мали б просто повідомити уповноваженому органу / ЦНАП свою адресу.

Станом на середину 2022 року **бракувало визначеності у моделі надання адмінпослуг соцхарактеру (АПСХ)**. Уряд створює новий держорган з функціями надання адмінпослуг. І замість делегування цих повноважень ОМС, фактично впроваджувалася політика централізації. Вважається, що «призначення» простіше автоматизувати централізовано. Для ОМС відводилася лише функція фронт-офісу. Ця позиція була викладена в урядовому законопроекті №5849. І серед іншого це матиме наслідком те, що колишні міста обласного значення будуть позбавлені частини повноважень у сфері соцзахисту (власне з призначення державних допомог, надання статусів тощо). Зрештою у вересні 2022 року Уряд прийняв дещо несподіване рішення, яким передав бек-офісні повноваження у сфері АПСХ (в частині призначення субсидій та надання пільг) взагалі до Пенсійного Фонду України (з 01.12.2022).

Адміністративного спрощення та удосконалення процедур потребують також адміністративні послуги для бізнесу. Уряд здійснює окремі спроби спростити отримання цих послуг юридичними особами шляхом їх цифровізації. Як результат - отримати у цифровій формі окремі дозволи у сфері будівництва можна через Портал Дія. Наприклад, дозвіл на виконання будівельних робіт для об'єктів, що належать до класу відповідальності СС2/СС3 та сертифікат про прийняття цього об'єкта в експлуатацію. Проте, цифровізація не вирішує численних системних проблем, які залишаються у цій сфері. Зокрема, високий ступінь підзаконного регулювання, непрозорість оплати, надмірна подрібненість послуг з видачі дозволів, що передбачає окреме отримання висновків та погоджень як умови отримання дозволів. Наприклад, процедура надання спеціального дозволу на розробку надр, врегульована на підзаконному рівні. Видача цього дозволу погоджується з місцевими державними адміністраціями, органами Держпраці та Держсанепідслужби. При цьому, такі погодження фактично є самостійними адміністративними послугами.

Багато практичних досягнень варто зазначити у сфері **цифровізації** адміністративних послуг. Так, із запуском Порталу Дія, його мобільного застосунку, системи е-взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів «Трембіта» влада зробила можливим надання багатьох послуг в електронній формі. Позитивним кроком стало також електронне відображення у Дії інформації, що міститься у низці документів (паспорті громадянина

України у формі картки, закордонному паспорті, картці платника податків, посвідченні водія, техпаспорті автомобіля, страховому полісі автомобіля, свідоцтві про народження, студентському квитку, довідці ВПО тощо). Вдалим проєктом є запуск комплексної послуги «єМалятко», оскільки вона дозволяє отримати одночасно кілька адмінпослуг, пов'язаних з однією життєвою подією (народженням дитини). Низку послуг можна отримати через Дію в автоматичному режимі (тобто без участі посадових осіб). Наприклад, зареєструвати чи закрити ФОП, отримати чи скасувати статус безробітного, подати заяву на субсидію. Мінцифри намагається також інтегрувати на Порталі Дія й інші публічні послуги, зокрема надання дозволів у сфері будівництва, оформлення окремих видів ліцензій, наприклад, ліцензії з протипожежної діяльності. Але треба також зважати, що незважаючи на легкість і простоту отримання цифрових послуг, окремі категорії громадян не мають можливості користуватися ними з огляду на вік, певні переконання чи соціально-економічні чинники. Тож питання розбудови якісних ЦНАП, які б поєднували надання адміністративних послуг, забезпечення доступу до е-послуг та проведення кваліфікованої інформаційно-роз'яснювальної роботи, залишається актуальним.

Історичною подією можна назвати **ухвалення Закону України «Про адміністративну процедуру»**. Країна йшла до цього понад 20 років. Відповідний законопроект у другому читанні та в цілому було прийнято ще 16 листопада 2021 року. Надалі Президент України застосував до нього своє право вето, з яким надав пропозиції (виключення з-під дії Закону низки правовідносин, продовження строку дії набрання ним чинності). 17 лютого 2022 року Закон про адмінпроцедуру було повторно прийнято з пропозиціями глави держави, які законотворці повністю врахували. У червні 2022 року Президент підписав Закон. Закон запроваджує нову філософію правовідносин між громадянами та адміністративними органами у сфері прийняття адміністративних актів (актів індивідуального характеру). Так, особі забезпечуються такі базові права, як право бути вислуханою перед прийняттям несприятливого адміністративного акта, право на доступ до матеріалів справи; обов'язок адмінорганів обґрунтовувати несприятливі адмінакти, зазначати порядок їх оскарження тощо. Вводиться поняття «заінтересованої особи» та багато інших важливих новел. Але Закон набуде чинності 15.12.2023 р.

Також важливою подією стало прийняття Закону «Про електронні публічні реєстри» від 18 листопада 2021 р. Цей Закон створює передумови формування єдиної інтегрованої системи електронних публічних реєстрів, єдиних вимог до реєстрів, а також до створення реєстрової інформації та її використання, зокрема, при наданні адміністративних послуг. Реалізація передбачених у ньому процедур дозволить скоротити час надання певних послуг, знизити кількість помилок через людський фактор і полегшити збір інформації, необхідної для надання послуги.

2. Ключові проблеми та виклики станом на початок 2022 року.

У частині розвитку ЦНАП, і забезпечення фізичного доступу до послуг, актуальними проблемами залишалися наступні.

Ускладнена територіальна доступність до окремих груп базових послуг, внаслідок об'єднання / укрупнення територіальних громад та невиконання заходів із делегування повноважень від держави до ОМС.

РАЦС. В основному ці повноваження і далі надаються терорганом Мін'юсту. Це призвело до віддалення цих послуг від споживачів, особливо у сільській місцевості. Це унеможливило комплексне обслуговування у ЦНАП.

Реєстрація місця проживання. Попри те, що ця група послуг найкраще інтегрована у ЦНАП (майже на рівні 100%), і делегована ОМС з 2016 року, проте сам зміст послуги залишається надто складним і потребував би спрощення та переходу на декларативний принцип.

Паспортні послуги. Налаштування цих послуг у ЦНАП потребує значних ресурсів. Тому переважно ЦНАП більших громад спроможні налаштувати їх надання. Водночас самі терпідрозділи ДМС показали тенденцію до “оптимізації”, тобто почали закриватися ті підрозділи, які надавали малу кількість послуг. І це веде до віддалення цієї групи послуг в окремих колишніх райцентрах. На жаль, паспортні робочі станції (робочі місця) не пропонується передати у користування відповідним ОМС.

Реєстрація нерухомості та бізнесу. З боку Мін'юсту зберігаються бар'єри у доступі до професії реєстратора. Тестування для відповідних посадових осіб ОМС майже не проводяться. Водночас і окремі ОМС не беруть сегмент послуг з реєстрації бізнесу, зважаючи на безоплатність більшості з цієї групи послуг.

Реєстрація земельних ділянок. Держава не розглядає питання делегування цих повноважень ОМС. Натомість періодично з'являються ініціативи по оптимізації терорганів Держгеокадастру, включаючи ризики скорочення державних кадастрових реєстраторів. Натомість просуваються ідеї делегування відповідних повноважень “сертифікованим інженерам-землевпорядникам”. І це незважаючи на негативний досвід з “акредитованими суб'єктами” у сфері реєстрації нерухомості та бізнесу у 2016-2019 роках.

Адміністративні послуги соціального характеру. Загалом ця група послуг нарешті краще інтегрується у ЦНАП завдяки позиції Мінсоцполітики. Але дуже суперечливою є ідея централізувати надання цієї групи послуг. Всупереч положенням Стратегії реформування державного управління (до 2021 року; і на період 2022-2025 року) та вже перевіреним в Україні успішним практикам делегування до ОМС повноважень з надання базових адмінпослуг, повноваження передаються до Пенсійного фонду України (ПФУ).

Пенсійні послуги. Співпраця ПФУ з ОМС суттєво погіршилася після 2019 року. ПФУ категорично не налаштований використовувати ЦНАП ОМС для того, щоб покращувати територіальну доступність своїх послуг, в т.ч. таких критичних - як призначення допомоги на поховання.

Реєстрація транспортних засобів. ЦНАП ОМС і надалі мали дуже обмежений перелік повноважень - лише роботу з реєстрацією нових ТЗ та обмін посвідчень водія. Водночас держава допомагала багатьом ОМС придбати за рахунок державної субвенції відповідне обладнання для ЦНАП.

Розвиток мережі ЦНАП загалом. З одного боку, позитивом можна вважати наявність державної субвенції на ЦНАП. З іншого боку, є питання у неурядових експертів до справедливості розподілу цієї субвенції в окремих випадках. Зокрема, це і повторне (дублююче) фінансування ЦНАП в окремих громадах, і неспівмірні (надмірні) розміри субвенції для окремих громад.

Перелік послуг у ЦНАП. В державній політиці щодо розширення переліку послуг у ЦНАП бракує пріоритезації. Включаючи у розпорядження КМУ №523 практично усі наявні на відповідному адміністративно-територіальному рівні послуги, не враховується ні спроможність ОМС, ні потреби споживачів. Все ж таки з боку держави бракує акценту на базові групи послуг та бракує організаційної допомоги у “заведенні” цих послуг до ЦНАП. Адже відомчі бар'єри залишаються надскладними для самих ОМС.

Сталість сфери. Як вже вище відзначалося - значна кількість адмінпослуг залишається невинновато безоплатними для споживачів (або з мізерною платою), і це не сприяє сталості системи. ОМС надто залежать від політичної волі керівників та від інших джерел фінансування.

Перекося у сторону цифровізації. Держава дуже акцентовано просуває цифрові послуги, які суттєво знижують корупційні ризики під час їх надання і суттєво спрощують порядок звернення до відповідних органів. Разом з цим, потребує посилення роз'яснювальна робота щодо порядку і процедур надання окремих адмінпослуг, а також налагодження роботи контакт-центрів, до яких громадяни можуть звернутися за отриманням консультації. Крім того, досить високим лишається відсоток громадян, для яких цифрові послуги не доступні з огляду на технічне забезпечення, фізичні чи вікові можливості. Розв'язанню цих проблем держава не приділяла належної уваги. Та й з цифровими послугами в окремих випадках відбувається цифрова дискримінація нецифровізованої частини суспільства, аби тих споживачів, які не довіряють цифровій державі (як-от, виплата єДопомоги за вакцинацію лише користувачам Дії, як і раніше бізнесу, що постраждав від карантину тощо).

Варто наголосити, що політика цифровізації публічних послуг має формуватися на основі якісної комунікації з ОМС та представниками громадянського суспільства, що значно підвищить її ефективність.

3. Плани та дії влади у цій сфері на початок 2022 року (документи політики, виконання яких тривало).

Головним урядовим документом, що визначає основи державної політики у сфері адміністративних послуг / процедури можна назвати Стратегію реформування державного управління України на 2022-2025 роки, що була затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.07.2021 р. № 831-р. Згідно зі Стратегією, очікуваними результатами проведення реформи державного управління до 2025 року, серед іншого, є забезпечення надання послуг високої якості та формування зручної адміністративної процедури для громадян і бізнесу.

Вказаним вище розпорядженням Уряду затверджено також і План заходів з реалізації Стратегії реформування державного управління України на 2022-2025 роки. Ним, зокрема передбачені такі завдання:

- виконання плану реалізації Закону України “Про адміністративну процедуру” (розроблені відповідно до плану законопроекти схвалено Кабінетом Міністрів України та внесено на розгляд Верховної Ради України);
- організація навчання щодо нових засад здійснення адміністративної процедури;
- забезпечення координації розвитку мережі центрів надання адміністративних послуг та її оптимізації з урахуванням адміністративно-територіальної реформи з метою забезпечення територіальної доступності до адміністративних послуг;
- розроблення і подання Кабінетові Міністрів України законопроекту щодо спрощення процедури з державної реєстрації земельної ділянки, в тому числі шляхом делегування повноважень органам місцевого самоврядування – III квартал 2024 р.;
- розроблення і подання Кабінетові Міністрів України законопроекту щодо спрощення процедури з реєстрації транспортних засобів та видачі посвідчень водія, в тому числі шляхом делегування повноважень органам місцевого самоврядування – III квартал 2023 р.;
- розроблення і подання Кабінетові Міністрів України законопроекту щодо спрощення процедури з реєстрації актів цивільного стану, в тому числі шляхом делегування повноважень органам місцевого самоврядування – I квартал 2022 р. тощо.

4. Вплив війни та воєнного стану на цю сферу державної політики.

24 лютого 2022 року Україна зазнала широкомасштабного військового вторгнення з боку держави-агресора. Не могло це не вплинути й на сферу

надання адміністративних послуг та процеси цифровізації держави. Насамперед постало питання кібербезпеки, захисту електронних публічних реєстрів, персональних даних громадян та іншої важливої для безпеки держави інформації. Тобто виникла необхідність захисту усіх публічних реєстрів, серед яких і ті, що використовуються для надання адміністративних послуг. Цей захист в умовах війни мав пріоритетне значення, а тому надання цілої низки адміністративних послуг було призупинене через обмеження доступу до відповідних реєстрів. Насамперед це зачепило ОМС та утворені ними ЦНАП. Так, 24 лютого ДП «НАІС» тимчасово призупинило роботу Єдиних та Державних реєстрів Міністерства юстиції України. Також 24 лютого було зупинено роботу усіх інформаційних систем Державної міграційної служби України, зокрема призупинено доступ до Єдиного державного демографічного реєстру. Зупинили роботу й інші державні реєстри.

28 лютого 2022 року Уряд прийняв постанову «Деякі питання реалізації прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб» № 165, яка передбачала зупинення строків надання адміністративних послуг суб'єктами їх надання та видачу дозвільними органами документів дозвільного характеру на час воєнного стану в Україні.

Загалом, у перші місяці воєнного стану надання низки адміністративних послуг було повністю призупинене (реєстрація місця проживання, комплексна послуга «Малютко, розгляд земельних питань тощо»), а деякі з них були значно спрощені з урахуванням обставин воєнного стану (наприклад, реєстрація народження; реєстрація шлюбу для військовослужбовців, поліцейських, медиків проводиться через їх командирів, керівників та без обов'язкової фізичної присутності одного з наречених; у разі закінчення строку дії паспорта для виїзду за кордон такий строк може бути продовжено до 5-ти років тощо).

З часом, коли частина територій почала звільнятися від окупантів, почалося відновлення надання усіх базових адміністративних послуг. В той же час, спостерігається і досить тривожна тенденція. Зокрема, політика децентралізації надання адміністративних послуг фактично зовсім зупинена. ОМС / ЦНАП мають вживати виняткових зусиль для повернення їм прав надавати делеговані послуги. Зокрема, постанова КМУ від 06.03.2022 № 209 «Деякі питання державної реєстрації та функціонування єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції, в умовах воєнного стану» впроваджує фактично «ручний режим» допуску державних реєстраторів ОМС до виконання своїх функцій, адже перелік цих посадових осіб формується за окремими зверненнями кожного ОМС. Також Мін'юст, користуючись воєнним станом, знову максимально зберігає централізоване надання послуг з ДРАЦС. З одного боку, це дозволяє вжити заходи щодо убезпечення персональних даних та іншої інформації, яка міститься в державних реєстрах,

а з іншого – існує ризик збереження статус-кво після припинення або завершення воєнного стану.

Війна спричинила появу і нових послуг та документів. Наприклад, з'явився новий цифровий документ – «Документ, що наявний у мобільному додатку Дія. На час воєнного стану він посвідчує особу і може замінювати паспорт громадянина України. Але найбільше нові послуги стосуються ВПО, адже їх кількість суттєво збільшилася (видача довідки ВПО, компенсація для покриття витрат на проживання ВПО, повідомлення про пошкоджене житло, видача довідки про подання документів для оформлення паспорта громадянина України тощо). В свою чергу, це суттєво збільшило і навантаження на органи державної влади (УСЗН) та ОМС. Так, згідно з постановою КМУ від 13.03.2022 № 269, у період дії воєнного стану, особа для отримання довідки ВПО може звернутися не лише до органів соціального захисту населення РДА та міст обласного значення, а й також до уповноваженої особи виконавчого органу сільської, селищної, міської ради або ЦНАП. Таким чином, держава, поклала на ОМС значний обсяг роботи щодо обліку ВПО. До речі, ця постанова не передбачила альтернативності для ОМС, які мають і власні й УСЗН, і ЦНАП (і мав би дати ОМС вибір в організації обслуговування на своїй території, враховуючи власну організацію точок доступу до адмінпослуг у громаді). Також на практиці були значні складнощі з використанням інформаційних систем і рішень Мінсоцполітики (зокрема, ПК «Соціальна громада»), що на початку викликало великі черги на отримання послуги.

Великою проблемою в умовах воєнного стану стали дуже швидкі зміни законодавства у сфері надання адмінпослуг, що позбавляло часу ОМС і ЦНАП належно адаптуватися до нових умов роботи у воєнний час. Це можна назвати ще одним викликом, окрім зростаючої тенденції на централізацію адмінпослуг.

Нині кількість адміністративних послуг, що може бути надана у тій чи іншій громаді, переважно залежить від її безпекових умов. У відносно безпечних громадах, активно відновлюється надання усіх послуг. При цьому, Уряд досить регулярно змінює підзаконні акти у сфері надання адміністративних послуг, змінюючи правила їх надання, або впроваджуючи нові послуги.

Надання низки адмінпослуг суттєво спрощено (особливо у дозвільно-будівельній сфері).

Станом на осінь 2022 року можна додати, що державні органи оперативніше відновлюють надання своїх адміністративних послуг, аніж це вдається для ОМС та їх ЦНАП. Загалом на деокупованих та прифронтових територіях ОМС і їх ЦНАП переважно не могли надавати послуги, які залежать від державних реєстрів (зокрема, паспортні послуги), та навіть послуги в межах таких делегованих повноважень як реєстрація місця

проживання (через обмеження державою доступу до реєстрів територіальних громад цих ОМС). На Харківщині та Херсонщині є значні втрати інфраструктури ЦНАП: приміщень, обладнання. Повноваження з надання АПСХ передані з 01.12.2022 року до компетенції Пенсійного фонду України.

5. *Вимоги та стандарти ЄС щодо даної сфери, а також інших міжнародних документів, обов'язкових для України, у тому числі враховуючи статус кандидата на членство в ЄС.*

У червні 2022 року Україна отримала статус кандидата на членство у ЄС.

Це допомогло підписанню Закону України «Про адміністративну процедуру». Попередньо текст відповідного законопроекту позитивно схвалила авторитетна програма SIGMA. Варто зауважити, що мінімум два запитання опитувальника ЄС (який Україна мала попередньо заповнити для отримання статусу кандидата на членство) стосувалися саме адміністративної процедури. Ухвалений Закон має важливе значення для відповідності України Копенгагенським критеріям. Так, фундаментальним документом ЄС у сфері забезпечення прав і свобод людини і громадянина є Хартія основоположних прав Європейського Союзу. Відповідно до ч. 1 статті 6 Договору про ЄС «Союз визнає права, свободи та принципи, закладені в Хартії основоположних прав Європейського Союзу від 7 грудня 2000 року зі змінами, внесеними у Страсбурзі 12 грудня 2007 року, що має однакову з Договорами юридичну силу». Стаття 41 цієї Хартії передбачає право особи на належне адміністрування (*right to good administration*).

Важливо наголосити, що кожна країна-член ЄС має аналогічні норми у своєму національному законодавстві. Відтепер такий Закон прийнято і в Україні.

6. *Актуальні плани влади станом на осінь 2022 року, включаючи План відновлення України.*

На конференції з відновлення України, Урядом було представлено проект Плану відновлення України. Він містить розділ «Державне управління», який передбачає державну політику у сфері адміністративних послуг та процедури. Зокрема, передбачалися такі цілі й завдання:

Ціль: Проведено підготовчий етап щодо забезпечення Закону про адміністративну процедуру необхідною підзаконною нормативною базою - червень 2022 року – кінець 2022 року.

Ціль: Закон про адміністративну процедуру діє, і необхідні заходи щодо його впровадження завершені для забезпечення повноцінного

функціонування закону після закінчення перехідного періоду - січень 2023 року – грудень 2025 року.

Завдання: Забезпечити приведення 50% чинних актів законодавства до Закону України “Про адміністративну процедуру” - 12/2025;

Проводити навчання державних службовців та інших посадових осіб державного сектору, у тому числі посадових осіб місцевого самоврядування, з питань застосування Закону про адміністративну процедуру - 12/2025

Провести інформаційну кампанію з підвищення обізнаності громадян про нові права та обов’язки, набуті в результаті ухвалення Закону України “Про адміністративну процедуру”- 12/2024.

Ціль: Взаємодія між державою та громадянами та суб’єктами господарювання ґрунтується на зрозумілих та уніфікованих для всіх адміністративних процедур принципах, із дотриманням прав фізичних та юридичних осіб - січень 2026 року – грудень 2032 року.

Завдання: Завершити приведення нормативно-правових актів, що регулюють взаємовідносини держави, громадян та бізнесу до основних принципів Закону України “Про адміністративну процедуру” – 2030;

Вдосконалювати законодавство на основі практики реалізації Закону України “Про адміністративну процедуру”, зокрема впровадження процедури оскарження негативних рішень суб’єктів владних повноважень – 2032;

Забезпечити систему безперервного навчання державних службовців та інших посадових осіб державного сектору, у тому числі посадових осіб місцевого самоврядування, з питань застосування Закону України “Про адміністративну процедуру” – 2032.

Також документом передбачена необхідність забезпечення делегування від держави органам місцевого самоврядування повноважень щодо надання адміністративних послуг населенню – 06/2022 - 12/2022.

У розділі “Діджиталізація” проєкту Плану відновлення України в частині публічних послуг передбачено таку стратегічну ціль:

- громадяни та бізнес мають доступ до якісних, доступних та зручних публічних послуг, цифрових рішень та електронної ідентифікації

та такі завдання:

- на 2022 рік: впровадження комплексних електронних публічних послуг, відновлення мережі центрів надання адміністративних послуг;

- на 2023-2025 роки: переведення в електронну форму ключових публічних послуг, розширення та модернізація мережі ЦНАП;

- на 2026-2032 роки: більшість публічних послуг доступно в електронній формі та збільшено кількість та якість публічних послуг у ЦНАП.

Антикорупційна стратегія на 2021–2025, затверджена Законом України «Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки», також передбачає низку заходів щодо усунення корупції знизу (коли самі громадяни вдаються до корупційних практик, вважаючи їх більш зручним, оперативним та ефективним засобом отримання послуги). Ці заходи, зокрема, передбачають ризик-орієнтований підхід, удосконалення законних форм отримання адміністративних послуг та координацію дій органів державної влади й місцевого самоврядування.